

MASTER ONLINE AS
Grev Wedels gate 12
3111 TØNSBERG

Saksbehandler
Tatyana Søreide Klepaker

Vår dato
25.09.2024

Deres dato

Deres ref.

Vedtak med pålegg om retting og vedtak om ilegging av tvangsmulkt - Master Online AS

1. Innledning

Vi viser til vårt brev av 24. juni 2024 med varsel om pålegg om retting og ilegging av tvangsmulkt og deres kommentarer til dette datert 14. august 2024.

På bakgrunn av deres tilbakemelding og tilbakemeldinger vi har fått fra andre tilsynsobjekter, har vi besluttet å gi alle tilsynsobjekter utsatt frist for retting av brudd på opplæringsplikten til 15. desember 2024, og til 1. februar 2025 for dokumentasjon av system for gjennomføring av kundetiltak og oppdatering av opplysninger for alle eksisterende kunder. Ut over dette har deres kommentarer ikke endret vårt syn på saken, og vi fatter vedtak i samsvar med varselet.

2. Sakens bakgrunn

Lotteritilsynet har i perioden 2021-2023 gjennomført dokumenttilsyn etter hvitvaskingsloven med flere medhjelpere. Master Online AS (heretter MO) er blant de tilsynsobjektene som vi førte tilsyn med i denne perioden. MO mottok tilsynsrapporten den 23. februar 2023.

Etter å ha mottatt dokumentasjon på oppfølging av de fire merknadene som ble gitt i rapporten, avsluttet Lotteritilsynet saken. I avslutningsrapporten av 2. mai 2023, gjorde vi dere oppmerksom på at vi kunne komme på etterlevelseskontroll i utvalgte bingohaller på et senere tidspunkt.

Den 13.-14. mai 2024, ble det gjennomført uanmeldt tilsyn i to bingohaller til MO – Quickbet Galleriet og Quickbet Haugerud. Vi intervjuet vedkommende som var på jobb i bingohallen da vi kom. Vi kontrollerte opplæring, herunder kunnskap om innhold i rutiner og forhold som kan indikere hvitvasking m.m. Videre kontrollerte vi gjennomføring av kundetiltak, og vi stilte spørsmål om det ble gjennomført nærmere undersøkelser og eventuell rapportering til hvitvaskingsansvarlig.

Etterlevelseskontroll avdekket flere brudd på hvitvaskingsregelverket:

- Brudd på krav om opplæring, jf. hvitvaskingsloven § 36;
- Brudd på krav om gjennomføring av kundetiltak, jf. hvitvaskingsloven §§ 10, 12 og 24.

Den 24. juni 2024 sendte Lotteritilsynet varsel om pålegg om retting og ilegging av tvangsmulkt. MO har sendt inn sine kommentarer til varselet den 14. august 2024.

3. Lotteritilsynets vurdering av kommentarer til varselet

Lotteritilsynet har registrert følgende merknader fra MO:

- MO ber om at gjennomføringen av stedlig tilsyn endres, i og med måten det gjøres på i dag, påfører ansatte unødvendig stress, usikkerhet og er meget forstyrrende for kundebehandling;
- MO bekreftet at de vil utarbeide en langsiktig opplæringsplan, gjennomføre en ny opplæring med alle ansatte og sende all dokumentasjon på gjennomført opplæring innen den 30. september 2024;
- MO ber om avklaring i forhold til når det skal etableres kundetiltak;
- MO ber om avklaring i forhold til krav til system/støtteverktøy som er beskrevet i varselet av 24. juni 2024.

Uanmeldt tilsyn

Lotteritilsynet kan gjennomføre både anmeldte og uanmeldte tilsyn. Fremgangsmåten ved tilsyn, avhenger av blant annet målet med tilsyn. Uanmeldt tilsyn er en form for stikkprøve. Dette medfører at virksomheten ikke har hatt anledning til å tilrettelegge forholdene for gjennomføringen av tilsynet. I dette tilfellet ønsket Lotteritilsynet å kontrollere hvordan hvitvaskingsloven etterlevs i bingohallene til MO der og da.

Lotteritilsynet vil understreke at i vårt brev av 2. mai 2023 har vi informert MO om at vi kunne komme på en uanmeldt etterlevelseskontroll på et senere tidspunkt.

Lotteritilsynet har full forståelse for at ethvert tilsyn (både varslet og uanmeldt), kan oppleves som stressende og ubehagelig. Dette tar vi høyde for både ved planlegging, gjennomføring og oppfølging av tilsyn. Vi vil imidlertid påpeke at det er MO sitt ansvar å sikre at alle ansatte har fått tilstrekkelig opplæring, og at de har grunnleggende kunnskap om hvitvaskingsregelverket og selskapets rutiner til enhver tid. Dette innebærer at selv i stressende jobbsituasjoner (ikke nødvendigvis tilsyn), skal MO sine ansatte kunne huske på indikatorer for hvitvasking, kunne gjennomføre nødvendige kundetiltak og være i stand til å identifisere mistenkelige transaksjoner. Lotteritilsynet vil også påpeke at de ansatte i bingohalle fikk betjene kunder, og tilsynet stilte ikke spørsmål parallelt med pågående kundebehandling.

Vi vil derfor også i fremtiden gjennomføre uanmeldte tilsyn, når vi vurderer dette som mest hensiktsmessig tilsynsmetode.

Opplæring

Lotteritilsynet oppfatter tilbakemeldingen deres slik at dere erkjenner at opplæringen ikke har vært tilstrekkelig. Når det gjelder gjennomføring av ny opplæring, informerer dere at dere vil utarbeide langsiktig opplæringsplan, gjennomføre ny opplæring med alle ansatte og sende dokumentasjon på gjennomført opplæring innen 30. september 2024.

Lotteritilsynet anser det som positivt at MO setter i gang tiltak for å utbedre brudd på hvitvaskingsloven § 36 (krav om opplæring).

Vi vil samtidig minne på at de som jobber i bingohallene må ha kunnskap om og være trygge på hva de skal se etter, når de skal reagere på og hvem de skal rapportere til, når det oppstår noe mistenkelig. I tillegg må de vite hvilke kundetiltak som skal gjennomføres og når de skal gjennomføres. Dette er helt avgjørende for å kunne avdekke forsøk på hvitvasking i deres bingoaller. Opplæring i hvitvaskingsregelverket kan og skal gjennomføres uavhengig av endringer i pengespillforskriften. Vi minner om at opplæringen skal gis «jevnlig», jf. hvitvaskingsloven § 36 (2).

Se nærmere om opplæring under.

Etablering av kundeforhold

Registrert spill etter pengespillovgivningen er ikke det samme som å gjennomføre kundetiltak etter hvitvaskingsloven. Dersom det er snakk om sporadisk eller enkelttilfeller av papirbasert spill, vil ikke det automatisk innebære at det er etablert et kundeforhold etter hvitvaskingsloven § 10 (1) bokstav a. Da vil det være andre forhold som mistanke om hvitvasking eller beløpsgrensen som avgjør om det skal gjennomføres kundetiltak, jf. hvitvaskingsloven § 10 (1) bokstav b og c.

Se nærmere redegjørelse under for når det er etablert kundeforhold hvor det skal gjennomføres kundetiltak.

Transaksjoner som gjelder minst 16.000/mistanke om hvitvasking

MO anfører i sine kommentarer til varselet, at et system for overvåkning av spillemønster og forbruk på tvers av bingo haller går lengre enn det som kreves i forbindelse med endringene i pengespillforskriften. MO opplyser videre at de ikke har et system som gjør dette mulig, og at de har per i dag manuelle rutiner. Videre henviser MO til TietoEvery sin rapport for bransjeforeningen som viser at utvikling av et slikt system vil være komplekst, tidskrevende og kreve store ressurser.

Lotteritilsynet vil bemerke innledningsvis at det er MO, og ikke den enkelte bingo hallen, som er rapporteringspliktig etter hvitvaskingsloven, jf. §§ 2 (1) bokstav c og k, jf. 4 (2) bokstav g. Som rapporteringspliktig har dere en offentligrettslig plikt til å etterleve hvitvaskingsregelverket og omfanget av denne plikten må avgjøres på grunnlag av hvitvaskingslovens regler, jf. til sammenligning HR-2024-761-A avsnitt 40. Lotteritilsynet har ikke myndighet til å dispensere fra hvitvaskingsregelverket, med unntak av tilfeller som er spesifisert i hvitvaskingsforskriften § 1-4 tredje ledd, og som ikke kommer til anvendelse i dette tilfellet.

Oversikt over kundenes transaksjoner er en forutsetning for å kunne oppfylle kundetiltak etter hvitvaskingsloven § 10 første ledd bokstav b og c. Risikovurderingen vil påvirke omfanget av undersøkelser rapporteringspliktige skal gjennomføre, men hvitvaskingsloven § 9 gir ikke grunnlag for å fravike eller lempe på kravet til å gjennomføre kundetiltak, jf. HR-2024-761-A avsnitt 57 – 59.

Lotteritilsynet vil videre understreke at plikten til å gjennomføre kundetiltak etter hvitvaskingsloven ble innført i 2018. Denne plikten er ikke betinget av de foreslåtte endringer i pengespillforskriften og innføring av registrert spill på hallnivå. Det kan tenkes at innføring av registrert spill i bingo hallene vil kunne bidra til enklere oppfølging av spillemønster og forbruk på hallnivå. Hvitvaskingsloven krever imidlertid at rapporteringspliktige skal ha oversikt over kundenes transaksjoner, og det er ikke grunnlag for å begrense dette til hallnivå eller for det enkelte spill. Derfor forventer Lotteritilsynet at MO har et system på plass, som sikrer oversikt over alle kundens kjøp av spill både med kort og kontant, på tvers av ulike spill både i den enkelte bingo hall, men også på tvers av deres bingo haller. Dette inkluderer oversikt over utbetalte premier, uavhengig av om utbetalingen skjer med kort eller kontant, og uavhengig av hvilken av deres haller gevinsten har blitt utbetalt i.

Det er flere bransjer som har krav til gjennomføring av kundekontroll og etterlevelse av hvitvaskingsloven. Regelverket stiller ikke krav til hvilken systemløsning dere velger. Vi ser at det nok vil være en fordel om det er ett felles system for å oppfylle kravene etter pengespillregelverket og etter hvitvaskingsloven, men det er ikke et krav. Dersom dere mener et slikt felles system, som gjør dere i stand til å etterleve hvitvaskingsloven er kostnadskrevede, så må dere finne andre måter å løse dette på.

Den foreslåtte endringen i pengespillforskriften vil altså ikke være tilstrekkelig til å oppfylle hvitvaskingslovens krav, da det kun er foreslått krav om registrert spill per bingo hall. Kravene og hensynene bak gjennomføring av kundetiltak etter hvitvaskingsloven og forslaget om registrert spill etter pengespillregelverket, er ulike. Krav om registrert spill handler i stor grad om å sikre ansvarlig spill og forebygge pengespillproblemer for den enkelte kunde. Kravene i hvitvaskingsloven er der for å forebygge økonomiske kriminalitet og redusere risikoen for at dere blir misbrukt til å hvitvaske penger eller finansiere terrorhandlinger.

Vi fastholder vår forståelse av regelverket og kan ikke se at vi har adgang til å fravike dette.

4. Pålegg om opphør av ulovlige forhold

Med hjemmel i hvitvaskingsloven §§ 47(1) og 43 vedtar Lotteritilsynet pålegg om opphør av ulovlige forhold grunnet følgende brudd på hvitvaskingsloven:

4.1 Brudd på krav om opplæring, jf. hvitvaskingsloven § 36

Det er et krav etter hvitvaskingsloven § 36 (1) at opplæringen skal sikre at de ansatte «er kjent med virksomhetens forpliktelser» etter hvitvaskingsloven og at de skal være «i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering». Bestemmelsens annet ledd stiller videre krav til at opplæringen «skal gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres».

Tilsynet har visst at ansatte både hos Quickbet Galleriet og Quickbet Haugerud hadde gjennomført opplæring. Begge de ansatte var avdelingsledere og hadde av denne grunn fått egen opplæring av sentral ressurs hos MO. Som avdelingsledere hadde de ansvar i å sikre opplæring av øvrige ansatte innen hvitvasking. Denne opplæringen besto primært av å sikre at øvrige ansatte på egenhånd leste opplæringsmaterialet som var i hvitvaskingspermen. De ansatte kunne gjennomføre en quiz etter gjennomført opplæring. En av de ansatte erkjente at det hadde vært bedre om alle de ansatte gjennomførte samme opplæring som avdelingslederne.

For begge avdelingsledere de to bingohallene, fremsto det som utfordrende å nevne ulike indikatorer for hvitvasking i deres bingohall. Selv om det var noe ulikt kunnskapsnivå på de to ansatte, måtte begge ha hjelp fra Lotteritilsynet før de klarte å komme på noen indikatorer.

Lotteritilsynet har etter dette kommet fram til at MO ikke har sikret at de ansatte har fått tilstrekkelig opplæring som gjør de i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking. Dette er brudd på hvitvaskingsloven § 36.

Begrunnelse

Plikten til å gjennomføre opplæring av egne ansatte er en sentral forpliktelse for MO som rapporteringspliktig etter hvitvaskingsloven. Opplæring er en helt nødvendig forutsetning for at dere skal klare å etterleve hvitvaskingsregelverket, hvilket også er fremhevet i lovens forarbeider.

Opplæringen må tilpasses den ansattes ansvar, arbeidsoppgaver og kompetanse, inkludert språkkunnskap. Ansatte som jobber i bingohallene må få opplæring i hvordan støtteverktøyene (datasystem m.m.) skal brukes, hvilke svakheter de har og hvilke manuelle kontroller som må utføres i tillegg til støtteverktøyene. For ansatte som håndterer kunder i bingohallen, er det avgjørende at opplæringen setter de i stand til å vurdere situasjonen og gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking fortløpende i møte med den enkelte kunden.

Det er ikke forventet at de ansatte i bingohallene har inngående kjennskap til hele hvitvaskingsregelverket, men som et absolutt minimum forventer vi at de har god kjennskap til rutiner knyttet til den faktiske kundekontrollen og at de er i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking, samt hvordan de skal håndtere slike forhold.

I rutinene MO sendte oss i forbindelse med dokumenttilsynet, står det under punkt 13 om opplæring at opplæringen skal sikre at deres ansatte

- «er kjent med forpliktelsene og rutinene som Tilbyder har etter Hvitvaskingsreglene,
- lærer å gjenkjenne indikatorer for kriminell aktivitet, herunder hvitvasking av penger og terrorfinansiering,
- kan utføre kontrollaktivitet som en del av den løpende oppfølgingen.»

Til tross for at begge de vi snakket med var avdelingsledere, fremsto det som utfordrende å nevne indikatorer for hvitvasking i deres bingohall. Selv om det var noe ulikt kunnskapsnivå på de to ansatte, måtte begge ha hjelp fra Lotteritilsynet før de klarte de å komme på noen indikatorer.

Etter Lotteritilsynets vurdering indikerer dette at opplæringen har vært for generell og ikke lagt tilstrekkelig vekt på de områdene som er viktige at de ansatte i bingohallene trenger å ha særlig kunnskap om.

I interne retningslinjer hos MO, fremkommer det at gjeldende opplæringsplan skal være tilgjengelig i hvitvaskingspermen i lokalet. Denne manglet i begge bingohallene. Vi gjør også oppmerksom på at et av oppfølgingspunktene etter gjennomført dokumenttilsyn i 2023, var at det skulle opprettes en egen plan over når den enkelte ansatte skal gjennomføre opplæringen i sin arbeidshverdag. Ingen av de ansatte kjente til denne endringen.

Etter Lotteritilsynets vurdering viser dette at MO ikke har gitt tilstrekkelig opplæring som sikrer at de ansatte er i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking. Dette er brudd på hvitvaskingsloven § 36 (1).

4.2 Brudd på krav om gjennomføring av kundetiltak, jf. hvitvaskingsloven kap. 4

Det er et krav etter hvitvaskingsloven § 10 (1) at dere som rapporteringspliktig skal gjennomføre kundetiltak ved

- a. etablering av kundeforhold
- b. transaksjoner over 16 000 kroner for kunder som dere ikke har et etablert kundeforhold til
- c. mistanke om hvitvasking

Hvilke kundetiltak som skal gjennomføres fremgår av hvitvaskingsloven § 12. Av bestemmelsen går det frem at navn, fødselsnummer (eller tilsvarende) og adresse skal innhentes. Opplysninger om identiteten skal bekreftes ved fremvisning av gyldig legitimasjon. Bestemmelsens femte ledd, sier også at det skal innhentes opplysninger om «*kundeforholdets formål og tilsiktede art*».

Begge bingohallene tilbyr bingospill fra ulike leverandører. Vi fikk opplyst at det kun er når kundene skaffer seg spillekort fra Vikinglauget at det gjennomføres kundetiltak i form av ID-kontroll. Dersom kundene for eksempel skulle spille databingo på OK-maskiner eller kun ha en ticket for hovedspill, så ble det ikke gjennomført kundetiltak selv om de var faste kunder.

Det ble opplyst at hos Quickbet Galleriet, så ble det ikke tatt kopi av legitimasjon ved opprettelse av kundeforholdet. Årsaken var at de ikke har løsning for skanning av ID. Dette er brudd på hvitvaskingsloven § 12 (2), jf. forskriftens § 6-2.

Når det gjelder kjøp av databingospill til OK-terminaler, registreres kun fornavn som oppgis ved kontant kjøp og det gjøres ingen kontroll av identiteten. Det innebærer i praksis at det spilles anonymt. Kundene kan sette inn inntil kr. 1000 om gangen på ticket/spillekort, men uten begrensninger på totalbeløp eller antall innskudd. Det ble opplyst at denne registreringen av navn ved kontantkjøp ble gjort for å ha oversikt over kontantinnskudd. Øvrige innskudd, f.eks. på med bankkort, ble ikke registrert.

Ingen av de vi snakket med hadde et bevisst forhold til grensen på 16 000 kroner i hvitvaskingsloven § 12 (1) bokstav b. De fortalte også at de som ansatte i bingohallen ikke har mulighet til å følge med på den enkelte kundes totale transaksjoner, på tvers av de ulike spill, slik at de kunne se transaksjoner i sammenheng. Det innebærer også de ansatte heller ikke har forutsetninger for å reagere ved uvanlig aktivitet fra deres kunder, jf. hvitvaskingsloven § 25 (2).

Basert på manglende registrering av kundedata etter hvitvaskingsloven § 12, er det ikke noe som tyder på at MO gjennomfører løpende oppdatering av kundeforhold, slik det stilles krav til i hvitvaskingsloven § 24. Dette kom klart fram under stikkprøvekontrollen av kunder som var medlem av Vikinglauget hvor registreringen av kundedata var svært mangelfull.

Lotteritilsynet har etter dette avdekket brudd på krav om kundetiltak etter hvitvaskingsloven §§ 10, 12 og 24.

Begrunnelse

Etablering av kundeforhold

Hvitvaskingsloven § 10 (1) bokstav a, krever gjennomføring av kundetiltak ved «*etablering av kundeforhold*». I hvitvaskingsforskriften § 4-1 (1) er dette utdypet slik: «*Kundeforhold skal anses etablert når kunden kan bruke den rapporteringspliktiges tjenester, for eksempel ved opprettelse av konto eller utstedelse av betalingskort*»

Den nærmere vurderingen av når et kundeforhold er etablert etter loven, vil kunne avhenge av type virksomhet. I forarbeidene til bestemmelsen er det fremhevet at for mange rapporteringspliktige vil enhver kontakt med kunden innebære etablering av kundeforhold, og at det sentrale er at «*kunden settes i stand*

til å bruke den rapporteringspliktiges tjenester». Videre står det at «transaksjoner som i utgangspunktet anses enkeltstående, [kan] gjennomføres på en så vidt regelmessig basis at et kundeforhold anses etablert», jf. NOU 2016:27 Ny lovgivning om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering II Andre delutredning, merknader til bestemmelsen på side 224 og Prop.40 L (2017-2018), kap. 13, på side 174.

Lotteritilsynet fikk opplyst at kundene ved bingohallene i det alt vesentlige er faste kunder. For kunder som spiller så regelmessig at de blir faste kunder, medfører dette etter tilsynets vurdering at kundeforhold er etablert, slik at det utløser plikt til kundetiltak etter første ledd bokstav a. Det er ikke i samsvar med hvitvaskingsregelverket å skille mellom registrert og uregistrert spill. Det er forholdets art, varighet og formål som avgjør om det er «etablert et kundeforhold», ikke type spillprodukt eller tilgangsform (ticket/spillekort).

De ansatte opplyste blant annet at kunder kan sette inn inntil 1 000 kroner om gangen på upersonlige spillekort/tickets som kan benyttes til å spille databingo på OK-terminaler. Kortet kan fylles opp flere ganger. Dette medfører etablering av kundeforhold etter hvitvaskingsregelverket og det skal dermed gjennomføres kundetiltak.

Tilsynet har avdekket at dere ikke gjennomfører kundetiltak i disse situasjonene og heller ikke når faste kunder kommer inn og spiller andre spill uten krav til registrering. Det betyr at dere etablerer kundeforhold uten å gjennomføre kundetiltak. Dette er i strid med hvitvaskingsloven § 10 (1) bokstav a jf. hvitvaskingsforskriften § 4-1 (1).

Transaksjoner som gjelder minst 16 000 kroner

MO må gjennomføre kundetiltak ved transaksjoner som gjelder minst 16 000 kroner for kunder som dere ikke har et etablert kundeforhold til, jf. § 10 (1) bokstav b. Beløpsgrensen beregnes samlet for transaksjoner som gjennomføres i flere operasjoner, men ser ut til å ha en sammenheng. Forpliktelsen til å se transaksjoner i sammenheng medfører i praksis at det også ved enkeltstående transaksjoner må gjennomføres et minimum av kundetiltak. Dette gjelder alle transaksjoner, uavhengig av betalingsmåte (kontant/kort), uavhengig av type spill (registrert/uregistrert spill og spilleverandør) og uavhengig av hvilken av deres bingohaller kunden spiller i.

For at dere som rapporteringspliktig skal overholde forpliktelsen i hvitvaskingsloven § 10 (1) bokstav b, medfører det etter tilsynets vurdering at de ansatte i bingohallene må kunne se alle kundens transaksjoner i sammenheng. Det betyr at de må ha oversikt over alle kundens kjøp av spill både med kort og kontant, kjøp av ulike spill både i den enkelte bingohall, men også på tvers av deres bingohaller. De ansatte i bingohallene må på tilsvarende måte ha oversikt over utbetalte premier, uavhengig av om utbetalingen skjer med kort eller kontant, og uavhengig av hvilken av deres haller gevinsten har blitt utbetalt i.

Det ble forklart at ansatte så gjentatte kontantspill ved databingo (OK-terminaler) i løpet av en og samme dag i sammenheng, ved at de førte en liste for den aktuelle dagen, knyttet det fornavnet kundens oppga. Det å basere seg kun på opplyst fornavn er etter Lotteritilsynets vurdering ikke tilstrekkelig som et minimum av kundetiltak i denne sammenheng.

Når de ansatte i bingohallene ikke har oversikt over kunders transaksjoner på tvers av spill, betalingsmiddel eller bingohall og kan de følgelig heller ikke vite når kundens transaksjoner er på minst 16 000 kroner. Dette medfører at kundens transaksjoner ikke blir sett i sammenheng og at dere dermed ikke oppfyller plikten etter hvitvaskingsloven § 10 (1) bokstav b.

Mistanke om hvitvasking

Det er videre plikt til å gjennomføre kundetiltak ved «mistanke om hvitvasking», jf. hvitvaskingsloven § 10 (1) bokstav c. Denne plikten kommer i tillegg til og gjelder uavhengig av beløpsgrensen i bokstav b, og av om det er etablert kundeforhold etter bokstav a.

På spørsmål om når det ble gjennomført kundetiltak var det ingen av de ansatte som opplyste at dette ble gjort ved mistanke om hvitvasking. Dette er naturlig å se i sammenheng med manglende kunnskap om

virksomhetens forpliktelser og om forhold som kan indikere hvitvasking, ref. punkt 1 om brudd på krav om opplæring.

Lotteritilsynet kan heller ikke se at det er opprettet tilstrekkelige system/verktøy for å sette de ansatte i stand til å gjøre gode vurderinger av mistanke. De ansatte må forholde seg til ulike system og regler for ulike spill og leverandører, men helt uten den nødvendige totaloversikten. Når det ikke er system for å se kunders totale pengebruk verken på tvers av de ulike spillproduktene i bingohallen, eller på tvers av de ulike bingohallene til den rapporteringspliktige, medfører dette en risiko for at forhold som kan indikere hvitvasking ikke blir identifisert.

Løpende oppdatering av kundeforhold

Etter hvitvaskingsloven § 24 er dere forpliktet til å løpende følge opp kundeforhold. Det fremgår også av deres egne rutiner at for å kunne oppdage avvikende eller endret adferd hos en kunde, så må dere ha «oppdatert, korrekt og tilstrekkelig informasjon om spilleren». Når samtlige av kundene som blir valgt ut under stikkprøvekontroll, kun har registrert for- og etternavn, legges det til grunn at løpende oppfølging av kundeforholdene ikke er gjennomført.

Samlet sett fører manglende system og oversikt over transaksjoner på tvers av ulike spill og betalingsløsninger, samt manglende gjennomføring av kundetiltak, til at de ansatte ikke er i stand til å avdekke forhold som kan indikere hvitvasking, jf. hvitvaskingsloven § 25. Slike undersøkelser og eventuell varsling videre til Økokrim etter § 26, er helt avgjørende i arbeidet mot økonomisk kriminalitet. Når dere som rapporteringspliktig ikke sørger for at dere har på plass et system som kan avdekke slike forhold, kan det medføre at dere blir brukt til å hvitvaske penger.

5. Vedtak om ilegging av tvangsmulkt

Opplæring

Med hjemmel i hvitvaskingsloven § 47 (2), jf. forvaltningsloven § 16 vedtar vi å ilegge tvangsmulkt dersom vi ikke mottar dokumentasjon på at de ulovlige forholdene er opphørt snares mulig, og senest **innen 15. desember 2024**.

Tvangsmulkt vil være en løpende dagmulkt og mulkten vil være i størrelsesorden **kroner 10 000 per dag** inntil vi mottar dokumentasjon på at alle ansatte som jobber i bingohallene til MO har gjennomført opplæring som gjør de kjent med virksomhetens forpliktelser etter hvitvaskingsloven og i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking.

Tvangsmulkten vil løpe fra og med **16. desember 2024** og inntil vi mottar dokumentasjon på at de ulovlige forholdene har opphørt.

Kundetiltak

Med hjemmel i hvitvaskingsloven § 47 (2), jf. forvaltningsloven § 16 vedtar vi å ilegge tvangsmulkt dersom vi ikke mottar dokumentasjon på at de ulovlige forholdene er opphørt snares mulig, og senest **innen 1. februar 2025**.

Tvangsmulkten vil være en løpende dagmulkt på **kroner 10 000 per dag** inntil vi mottar dokumentasjon på at dere gjennomfører kundetiltak i tråd med hvitvaskingsloven §§ 10, 12 og 24. Dette innebærer blant annet at dere gjennomfører løpende kundetiltak og oppfølging av kundeforhold, samt at dere har gjennomgått og oppdatert registrerte opplysninger for alle registrerte kunder.

Tvangsmulkten vil løpe fra og med **2. februar 2025** og inntil vi mottar dokumentasjon på at de ulovlige forholdene er opphørt.

6. Hva må dere gjøre?

Opplæring:

1. Dere må sende oss oppdatert opplæringsplan for alle ansatte i deres bingohaller. Planen må inneholde tidspunkt for ny og oppdatert opplæring, og hva som skal gjennomgås under opplæringen. Videre anbefaler vi dere å utarbeide en mer langsiktig opplæringsplan, slik at dere sikrer at medarbeiderne får jevnlig oppdatering på sentrale områder innenfor regelverket.
2. I tillegg må dere sende oss dokumentasjon på at alle ansatte i bingohallene faktisk har gjennomført denne nye opplæringen. Dette for å sikre at medarbeiderne er kjent med hvilke forpliktelser MO har etter hvitvaskingsloven og at de er i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking. Vi ber om å få tilsendt opplæringsmateriale (for eksempel presentasjoner, disposisjoner o.l.) som er brukt under opplæringen, liste med navn og signatur fra ansatte som bekrefter gjennomført opplæring, samt dato for gjennomføring.

Frist for å dokumentere at de ulovlige forholdene er opphørt, settes til **15. desember 2024**.

Kundetiltak:

1. MO må få på plass et system/støtteverktøy som gjør at de ansatte i bingohallene settes i stand til å kunne gjennomføre kundetiltak og ha oversikt over kundenes transaksjoner, på tvers av ulike spill og uavhengig av betalingsmåte (kort/kontant). Dette gjelder også på tvers av MO sine bingohaller og ikke kun innenfor den enkelte bingohall.
2. I tillegg må dere gjennomgå og oppdatere opplysninger for alle eksisterende kunder, da stikkprøvekontrollen avdekket at dagens registrering er mangelfull. Registrerte opplysninger må samsvare med kravene som følger av regelverket og deres egne rutiner og risikovurderinger.
3. MO må også sende oss dokumentasjon på at dere har fått på plass en løsning hos Quickbet Galleriet for å skanne inn kopi av legitimasjonsdokumentet (bestillingsbekreftelse og 5 eksempler på kopierte legitimasjonsdokumenter på den aktuelle bingohallen, som viser at skanner er tatt i bruk).

Frist for å dokumentere at de ulovlige forholdene er opphørt, settes til **1. februar 2025**.

7. Klageadgang

Dere har rett til å klage på vedtaket og klagefristen er tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Klagen sendes til Lotteritilsynet, jf. forvaltningsloven § 32. Dersom Lotteritilsynet ikke gir dere medhold i klagen, vil den bli oversendt klageinstansen.

8. Andre opplysninger

Vedtaket om opphør av ulovlige forhold og tvangsmulkt er ikke til hinder for et eventuelt vedtak om ilegging av overtredelsesgebyr etter hvitvaskingsloven § 49. Dersom dette blir aktuelt, vil dere bli varslet i forkant.

Med hilsen

Tatyana Søreide Klepaker
seniorrådgiver jurist

Lene Knapstad
seniorrådgiver jurist

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur

